

تشدید فشارهای خارجی در مورد برنامه اتمی رژیم

برای پیوستن به آن، باید افکار مردم و مجلس را هم متقاعد کرد.

نماینده دائمی ایران در آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، با درج مقاله‌ای در روزنامه "ایران" (۵ مرداد) علناً خواستار پذیرفتن بازرسی‌های گسترده آن آژانس و امضای پروتکل الحاقی به پیمان منع گسترش، از سوی دولت شده و اظهار امیدواری کرد که تا ماه شهریور (سپتامبر) آینده اقدامی در این باره از طرف مقامات بلندپایه کشور انجام بگیرد. وی برای متقاعد کردن این مقامات، از جمله، نوشت که پروتکل مذکور، مخصوصاً برای ایران یا کشورهای جهان سوم طرح ریزی نشده است و، دیر یا زود، همه اعضای آژانس بین‌المللی انرژی اتمی باید آن را امضا کنند. اما، محمدرضا باهنر، از عناصر سرشناس جناح خامنه‌ای، در پاسخ به مقاله مذکور اعلام داشت که کشورهایی که پروتکل مزبور را امضا کرده‌اند اکنون اظهار تأسف می‌کنند، و ضمناً تهدید کرد که در صورت تداوم فشارهای خارجی، ایران باید از پیمان منع گسترش سلاح‌های اتمی خارج شود. پیش از او نیز، یکی از نمایندگان مجلس از همان جناح، خواستار خروج ایران از پیمان منع گسترش در حالت ادامه فشارها، شده بود. متقابلاً، یکی از نمایندگان وابسته به جناح خاتمی نیز، ضمن رد امکان خروج از پیمان مذکور، جناح رقیب را که "قصد دارد هزینه امضای پروتکل الحاقی را برای دولت خاتمی افزایش دهد" مورد انتقاد قرار داده و گفته بود: "ما در شرایط خاص بین‌المللی هستیم و برای پروتکل الحاقی فضایی ایجاد شده که گویی اگر دولت و مجلس اصلاح طلب آن را بپذیرد، منافع ملی زیرپا گذاشته می‌شود."

در این میان، خبرگزاری رسمی رژیم هم در ۲۲ مرداد گزارش داد که دولت اجازه احداث دومین نیروگاه اتمی ایران در بوشهر را صادر کرده است (خبر مربوط به امضای توافقنامه‌ای با روسیه برای مطالعه ایجاد دومین نیروگاه هم حدود ۹ ماه پیش منتشر شده بود). ولی گذشته از امکان واقعی احداث چنین نیروگاهی از نظر فنی و مالی، اعلام خبر آن در این مقطع، اگر نه دهن کجی به فشارهای خارجی، ظاهراً نمایشی از استقلال عمل دولت در این عرصه برای دستجات رقیب درونی بود.

محمد خاتمی، در مصاحبه‌ای مطبوعاتی در اول مرداد، اعلام کرد: "در دکتترین دفاعی جمهوری اسلامی ایران، سلاح‌های کشتار جمعی و هسته‌ای نیست

بقیه در صفحه ۳

تمامی اطلاعات موجود [در مورد برنامه اتمی خود را] بطور کامل در اختیار [آژانس] قرار بدهد." یک روز بعد از او، رئیس جمهور فرانسه نیز از دولت ایران خواست برای "امضا و اجرای بی‌قید و شرط و بدون تأخیر" توافقنامه لازم با آژانس بین‌المللی اقدام کند.

تلاش‌های دولت‌های اروپایی برای وادار کردن جمهوری اسلامی به پذیرش همکاری کامل و انجام تعهدات بین‌المللی درباره برنامه اتمی خود، البته، بی‌ارتباط با فشارها و تهدیدات آمریکا در این زمینه نیست که، در دوماه گذشته نیز، تداوم داشته است. مقامات این دولت، به عناوین و بهانه‌های گوناگون، بر خطرات دستیابی جمهوری اسلامی به سلاح اتمی تأکید و تهدیدات خود علیه آن را تکرار می‌کنند. اما گذشته از این تهدیدهای مستقیم، بر پایه نوشته‌های مطبوعات خارجی، آمریکا به دولت‌های فرانسه، ایتالیا و هلند نیز فشار وارد می‌آورد که از سرمایه‌گذاری بیشتر در بخش نفت و گاز ایران، تا زمانی که این کشور پروتکل الحاقی را امضا نکرده است، خودداری کنند. پیش از این نیز، دولت ژاپن رسماً اعلام کرده بود که امضای قرار داد نفتی بزرگ حوزه "آزادگان" با ایران را "تازمان رفع نگرانیها درباره برنامه اتمی جمهوری اسلامی"، به حال تعلیق درمی‌آورد.

واکنش و موضع‌گیری‌های مسئولان حکومتی در برابر توصیه‌ها و فشارهای خارجی نیز، همچنان، دوپهلو و مبهم بوده، در حالی که بحث و جدل محافل و مطبوعات داخلی درباره این مسئله هم، بر اساس وابستگی آنها به جناح‌های رقیب حکومتی، جریان داشته است.

کمال خرازی، وزیر امور خارجه رژیم، در واکنش به بیانیه وزیران "اتحادیه اروپا"، ضمن اعلام این که "ایران در صدد بررسی و مطالعه پروتکل مذکور است"، گفت: "شفافیت یک جاده دوطرفه است و باید مادام که ایران تحت نظارت آژانس است، برای دستیابی به دانش هسته‌ای به ما مساعدت شود و تحریم‌های ایران لغو گردد." وی همچنین افزود: "ما باید مطمئن شویم که امضای پروتکل کافی است و مشکل را حل خواهد کرد... برخی می‌گویند حتی امضای پروتکل نیز کافی نیست و افکار عمومی می‌پرسند اگر چنین است پس چرا باید آن را امضا کنیم." خرازی در جای دیگری نیز گفت: "ایران حاضر به مذاکره درباره رفع اتهامات مربوط به پیوستن به پروتکل الحاقی است ولی

طی دوماه گذشته، در حالی که انتشار اخبار و گزارش‌های گوناگون در رسانه‌های خارجی، مبنی بر استفاده از اورانیوم غنی شده واقعی (به جای شبیه سازی) در آزمایشگاه‌ها و مراکز هسته‌ای ایران، انجام معاملات مخفی برای تهیه مواد و یا تجهیزات فنی مورد نیاز در توسعه برنامه اتمی و یا دستیابی "قریب‌الوقوع" جمهوری اسلامی به بمب اتمی و... ادامه داشت، تماس‌ها و مذاکرات زیادی نیز بین مسئولان آژانس بین‌المللی و مقامات رژیم در جریان بود. در اواسط مردادماه اعلام شد که یک هیأت نمایندگی از سوی این آژانس، و بنا به دعوت ایران، جهت مذاکره پیرامون "جنبه‌های حقوقی" امضای پروتکل الحاقی به پیمان منع گسترش، به تهران رفته است. امضای یک پروتکل، انجام بازرسی‌های سرزده و گسترده از تأسیسات و مراکز اتمی موجود توسط مأموران آژانس بین‌المللی و، بطور کلی، نظارت و تضمین صلح‌آمیز بودن برنامه اتمی را میسر می‌سازد. از چند و چون این مذاکرات و یا گفتگوهای مشابه با برخی از دولتهای اروپایی در این زمینه، اطلاع زیادی در دست نیست. لکن این نکته روشن است که تلاش آژانس در این مذاکرات، متقاعد کردن و قبولاندن امضای پروتکل مذکور توسط ایران، و کوشش مقامات حکومتی (با توجه به اختلافات درونی) در پی کسب فرصت بیشتر و تعویق تصمیم‌گیری در این مورد بوده است.

"اتحادیه اروپا" که همزمان با انتشار گزارش آژانس بین‌المللی، خواستار پیوستن سریع و بی‌قید و شرط ایران به پروتکل الحاقی شده، و حتی ادامه مذاکرات مربوط به توسعه مناسب بازرگانی با ایران را نیز منوط به امضای آن کرده بود، بازهم به توصیه‌ها و فشارهای خود در این باره ادامه داده است. بیانیه اجلاس وزیران خارجه این "اتحادیه" در اواخر تیرماه، باری دیگر، نگرانی‌ها و خواست خود را در این زمینه مطرح ساخت. "خاویر سولانا"، مسئول سیاست خارجی "اتحادیه اروپا" نیز، روز جمعه ۸ شهریور، به تهران رفت تا با مقامات رژیم در مورد پذیرش بازرسی‌های گسترده و ارائه اطلاعات کامل به آژانس بین‌المللی از جانب ایران، گفتگو کند. صدراعظم آلمان در ۲۸ اوت، "خواستار عاجل" این دولت از ایران برای همکاری با آژانس بین‌المللی را عنوان کرده و گفت: "قویاً توصیه می‌کنیم که ایران

سرنگون باد رژیم جمهوری اسلامی